

Til lovforslag nr. L 208. Betænkning afgivet af Uddannelsesudvalget den 30. april 1992

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om gymnasiet m.v. og af lov om kursus til højere forberedelseksamen og om studieforberevende enkeltfagsundervisning for voksne m.v.

(Tilskuds- og bidragsbestemmelser m.v.)

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har herunder stillet spørgsmål til undervisnings- og forskningsministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Endvidere har udvalget modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra:

Bestyrelsen ved Sorø Akademis Skole,
Foreningen af Private Selvejende Gymnasier, Studenter- og HF-kurser,
Gymnasieskolernes Lærerforening,
Høng Gymnasium, Studenterkursus, HF-kursus og Efterskole og
Nordsjællands Grundskole og Gymnasium.

Der af undervisnings- og forskningsministeren og af et mindretal stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Ministeren har over for udvalget oplyst, at fritagelsen for timestyringsmodellen alene gælder for de private skoler og således ikke vil få afsmittende virkning for de offentlige skoler.

Et flertal (Socialdemokratiets, Socialistisk Folkepartis og Centrum-Demokraternes medlemmer af udvalget) har været betænkelige ved, at en fravigelse fra de faste timetal i særlige tilfælde på de private skoler/kurser kan få en afsmittende virkning på andre skoler/kurser, men kan tilslutte sig de foreslåede ændringer på baggrund af, at undervisnings- og forskningsministeren har givet udvalget tilsagn om,

- at dispensation fra timetallene i de enkelte fag vil kunne blive givet, hvor der er tale om meget små hold, og hvor en nøje pædagogisk overvejelse i ministeriet har sikret, at det er uddannelsesmæssigt forsvarligt for samtlige elever, der berøres, således at det ikke får konsekvenser for deres senere uddannelsesvalg,
 - at dispensationer i timetallene kun kan forekomme som en mulighed for de private skoler/kurser, og kun hvor der foreligger en konkret ansøgning for det enkelte hold med udgangspunkt i særlige forhold på holdet, der betinger, at en afvigelse er pædagogisk forsvarlig,
 - at Folketingets Uddannelsesudvalg vil blive orienteret i hvert enkelt tilfælde, hvor ministeriet giver en dispensation fra timetallene i fagene eller fra timestyringsmodellen i gymnasiet og på hf,
 - at timestyringsmodellen kun ønskes fraveget i meget beskedent omfang i de tilfælde, hvor en skole eller et kursus har overskydende timer og med hensyntagen til elevernes ønsker, opfyldt i henhold til skolens udbud, og
 - at ovenstående betingelser ikke vil blive fraveget uden forudgående forhandling med de partier, der står bag det indgåede forlig.
- Et mindretal (Socialistisk Folkeparti og Kristeligt Folkepartis medlemmer af udvalget) henstiller til undervisnings- og forskningsministeren, at ministeren ved udarbejdelsen af de

endelige regler om afviklingstilskud og fordeling af bygningstilskud, jf. § 18 c, stk. 2 og 3, tager højde for de synspunkter, som Foreningen af Private Selvejende Gymnasier, Studenter- og HF-kurser har fremført om skolernes meget forskelligartede bygningsudgifter, således at de endelige regler bliver acceptable for alle skoler uanset længden af overgangsordningerne.

Herefter indstiller et *mindretal* (Det Konservative Folkepartis, Venstres, Fremskridtspartiets, Det Radikale Venstres og Kristeligt Folkepartis medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med de af undervisnings- og forskningsministeren stillede ændringsforslag.

Et *andet mindretal* (Socialdemokratiets og Centrum-Demokraternes medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de som nr. 2-5 og nr. 7-11 stillede ændringsforslag.

Et *tredje mindretal* (Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de som nr. 1-5 og 7-11 stillede ændringsforslag.

Ændringsforslag

Til § 1

Af et *mindretal* (SF):

1) Nr. 2 udgår.

Af *undervisnings- og forskningsministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

2) Den under *nr. 5* foreslåede § 18 i affattes således:

»§ 18 i. Tilskud til private gymnasieskoler i henhold til denne lov kan kun ydes til skoler, som opfylder følgende betingelser:

- 1) Skolen skal have haft mindst 12 elever pr. klasse, beregnet enten som et gennemsnit af elevtallet den 5. september året før finansåret og det forudgående år eller som elevtallet den 5. september året før finansåret.
- 2) Skolens rektor og lærere skal være aflønnet efter de for offentlige gymnasieskoler gældende regler.

3) Skolens rektor og lærere skal være medlemmer af vedkommende pensionskasse eller over for undervisnings- og forskningsministeren godtgøre, at der på anden måde er sikret dem en passende pension.«

3) I den under *nr. 5* foreslåede § 18 r indsættes efter stk. 1 som nye stykker:

»Stk. 2. Såfremt Sorø Akademis Skole drives som privat gymnasieskole, betragtes elever, der efter eget ønske optages på skolen, som henvist, jf. stk. 1.

Stk. 3. Den amtskommunale betaling efter stk. 2 kan højst udgøre forskellen mellem den gennemsnitlige amtskommunale udgift pr. fuldtidselev i gymnasiet, på studenterkursus og på 2-årige forløb til højere forberedelseseksamen og det gennemsnitlige tilskud pr. årselev, jf. § 18 a, stk. 3.«

4) Efter nr. 5 indsættes som nyt nummer:

»01. § 19, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Amtskommunerne betaler bidrag til staten for de i stk. 1 nævnte elever efter bestemmelserne i § 18 p.««

5) I den under *nr. 6* foreslåede affattelse af lovens § 27 affattes *stk. 1* således:

»Ud over de i §§ 18 a-18 g og 18 r nævnte tilskud kan der på de årlige finanslove bevilges et særligt tilskud til driften af Sorø Akademis Skole.«

Til § 2

Af *undervisnings- og forskningsministeren*, tiltrådt af et *mindretal* (KF, V, FP, RV og KRF):

6) Efter nr. 2 indsættes som nyt nummer:

»01. I § 29 ophæves *stk. 5*, og i stedet indsættes:

»Stk. 5. Undervisnings- og forskningsministeren kan fastsætte regler om, at deltagere i studieforberedende enkeltfagsundervisning for voksne skal betale et gebyr pr. fag. Gebyrets størrelse fastsættes af ministeren, som også fastsætter nærmere regler om gebyrordningen herunder om administrationen af den.

Stk. 6. Undervisnings- og forskningsministeren kan fastsætte regler om, at studerende, som indstiller sig til prøve uden at være tilmeldt un-

dervisningen (selvstuderende), skal betale et gebyr.

Stk. 7. Indbetaling af gebyr efter stk. 5 og 6 er en betingelse for at kunne deltage i undervisning og eksaminer.

Stk. 8. Reglerne i stk. 5-7 finder ikke anvendelse, hvor der i anden lovgivning er fastsat bestemmelser om gebyr eller betaling for undervisningen.««

Af *undervisnings- og forskningsministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

7) Den under *nr. 4* foreslåede § 30 k affattes således:

»§ 30 k. Tilskud til private kurser i henhold til denne lov kan kun ydes til kurser, som opfylder følgende betingelser:

- 1) Kursuset skal have haft mindst 12 kursister pr. klasse, beregnet enten som et gennemsnit af kursisttallet den 5. september året før finansåret og det forudgående år eller som kursisttallet den 5. september året før finansåret.
- 2) Kursusets rektor og lærere skal være aflønnet efter de for offentlige kurser gældende regler.
- 3) Kursusets rektor og lærere skal være medlemmer af vedkommende pensionskasse eller over for undervisnings- og forskningsministeren godtgøre, at der på anden måde er sikret dem en passende pension.«

8) I den under *nr. 4* foreslåede § 30 s indsættes efter stk. 1 som nye stykker:

»*Stk. 2.* Kursister, der efter eget ønske optages på Høng Gymnasiums 2-årige hf-forløb, betragtes som henvist, jf. stk. 1.

Stk. 3. Den amtskommunale betaling efter stk. 2 kan højst udgøre forskellen mellem den gennemsnitlige amtskommunale udgift pr. fuldtidslev i gymnasiet, på studenterkursus og på 2-årige forløb til højere forberedelseseksamen og det gennemsnitlige tilskud pr. årskursist, jf. § 30 a, stk. 3.«

Til § 3

9) *Nr. 1* affattes således:

»1. § 1, stk. 1, nr. 1-3 og 5, ophæves.
Nr. 4, 6 og 7 bliver herefter nr. 1-3.«

Ny paragraf

10) Efter § 4 indsættes som ny paragraf:

»§ 01

Stk. 1. I lov om depositum ved ungdomsuddannelser og videregående uddannelser og gebyr ved prøveforberedende enkeltfagsundervisning til højere forberedelseseksamen m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 61 af 27. januar 1992, ophæves §§ 3-6.

Stk. 2. Undervisnings- og forskningsministeren kan ophæve lov om depositum ved ungdomsuddannelser og videregående uddannelser og gebyr ved prøveforberedende enkeltfagsundervisning til højere forberedelseseksamen m.v.«

Til § 6

11) Efter 1. pkt. indsættes som nyt punktum:

»Ministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttrædelsen af det ved § 1, nr. 5, indsatte § 18 r, stk. 2, og § 27, stk. 1, som affattet ved § 1, nr. 6.«

Bemærkninger

Til nr. 1

Det er urimeligt over for unge mennesker, hvoraf nogle er myndige, at de skal underlægges en bestyrelse, hvor det gennem lovgivning bestemmes, at udefra kommende personer skal udgøre et flertal.

Til nr. 2 og 7

Med den foreslåede formulering af de to bestemmelser om tilskudsbetingelserne vil det samtidig være givet, at de private skoler skal følge de regler, der i øvrigt gælder for de offentlige skoler efter de relevante bekendtgørelser, herunder timetal og timestyringsmodellen, idet der dog som hidtil kan dispenseres for timestyringsmodellen over for især små private gymnasier og hf-kurser, dog under hensyntagen til elevernes ret til at få deres ønsker opfyldt i henhold til skolens udbud. I særlige tilfælde vil der tillige i begrænset omfang kunne dispenseres fra reglerne om timetal.

En mulighed for, at de private skoler fraviger timetallene i de enkelte fag, vil kun blive

anvendt i meget beskedent omfang ved meget små hold. Dette hænger sammen med, at også de private skoler skal nå samme mål som de offentlige skoler og eleverne skal til samme ek-samen. Men da mange af de private skoler er meget små og som følge deraf ofte har små hold, kan der være situationer, hvor en fravigelse med f.eks. en enkelt ugetime vil være relevant. Det er derfor ministeriets opfattelse, at de private skoler skal have mulighed for efter konkret ansøgning og nøje pædagogiske overvejelser i ministeriet at fravige timetallene i be-grænset omfang. Det centrale pædagogiske til-syn vil således sikre den kvalitet i uddannelser-ne, der er en forudsætning for gymnasie- og hf-forligene.

Til nr. 3, 5 og 11

Ændringsforslagene skaber mulighed for en model for Sorø Akademis Skoles overgang til selvejende institution på en sådan måde, at amtskommunerne forpligtes til at betale undervisningsafgiften for de elever, der optages på skolen efter eget ønske, og altså ikke kun dem, der henvises til skolen. Den amtskommunale betaling foreslås maksimeret til forskellen mellem den gennemsnitlige amtskommunale udgift pr. elev og det gennemsnitlige driftstil-skud.

Bestemmelserne sættes først i kraft efter mi-nisterens nærmere bestemmelse, såfremt sko-len efter forhandlinger med Stiftelsen Sorø Akademi overgår til en selvejende institution.

Af det særlige tilskud, der er hjemlet i lov-forslaget, kan skolen helt eller delvis dække undervisningsafgiften for elever fra udlandet. Elever fra Grønland kan ligestilles med andre danske elever (eventuelt ved en overførsel af de penge, der hidtil er anvendt hertil til Grøn-lands Hjemmestyre).

Til nr. 4

Dette er en teknisk ændring, idet der i den eksisterende § 19, stk. 2, henvises til bidragslo-ven, som foreslås ophævet. Der henvises i ste-det til den relevante bestemmelse i lovforsla-get.

Til nr. 6 og 10

Af ordensmæssige grunde foreslås det, at de resterende regler fra depositum- og gebyrloven flyttes over i hf-loven. Herved kan der indsæt-tes en bemyndigelse til ministeren til at ophæ-ve depositum- og gebyrloven administrativt ved udløbet af overgangsperioden.

Til nr. 8

Der foreslås en model for Høng Gymna-siums hf-kursus svarende til ændringsforslag nr. 3 for Sorø Akademis Skole, for så vidt an-går amtskommunal betaling af undervisnings-afgiften for de kursister, der optages på kurset.

Til nr. 9

Her er tale om en teknisk fjernelse af be-stemmelserne om statsstøtte til landbrugssko-ler fra den gældende tilskudslov.

Poul Andersen (S) Helle Degn (S) Pernille Forchhammer (S) Frank Jensen (S)

Else Marie Mortensen (S) Anne-Marie Meldgaard (S) Hanne Thanning Jacobsen (SF)

Ebba Strange (SF) Jette Pors (CD) nfm. Eva Møller (KF) Pia Christmas-Møller (KF)

Jens Jørgensen (KF) Anders Mølgaard (V) Hanne Severinsen (V) fmd.

Køpke Christensen (FP) Ole Vig Jensen (RV) Lysholm Christensen (KRF)